

Het Openbaar Ministerie verbrokkelt als de leiding en het kabinet niets doen

NRC

Waar zit de grootste bedreiging voor de rechtsstaat?

Komt die van buiten? Met ondermijning door de georganiseerde misdaad, vijandelijke hackers, of uiterst rechtse politici die rechters en wetten niet respecteren.

Of brokkelt de rechtsstaat van binnenuit af? Door slepende ict-problemen, een schadelijke werkdruk en een onbuigzaam management bij het Openbaar Ministerie.

Zo'n drieduizend medewerkers, de helft van het personeel, stuurden eind vorig jaar een brandbrief aan de top van het OM, het vijfkoppige College van procureurs-generaal. Nu heeft een actiecomité van personeelsleden zichzelf uit frustratie opgeheven, onthulde *NRC*. De werkdruk is te hoog om ook nog actie te voeren, zeggen ze. En hun hoogste baas, Rinus Otte, wil niet met hen in gesprek, en zegt ook niet waarom niet. Het OM benadrukt zelf dat het overlegt met onder meer de Centrale Ondernemingsraad.

De gevolgen van de vele problemen waar het OM mee kampt, zijn dagelijks zichtbaar. Door gebrek aan personeel en organisatorische knopen worden te veel strafzaken uitgesteld. Om overbelaste rechtbanken lucht te geven legt het OM de laatste jaren zelf meer 'strafbeschikkingen' op, zonder toetsing door een rechter of commissie. Dat gebeurt ook bij grote fraudezaken: eind vorig jaar legde het OM nog een strafbeschikking op van maar liefst 101 miljoen euro aan de Amerikaanse zakenbank Morgan Stanley.

Snelrecht in megazaken, zou je het kunnen noemen. Het opleggen van zulke eigen strafbeschikkingen zónder toetsing kan leiden tot onzorgvuldigheden en fouten. Het doet ook afbreuk aan de afschrikwekkende werking van strafrechtelijke vervolging, en daarmee afbreuk aan de status van het OM als hoeder van de rechtsstaat.

Berucht is ook de falende ict-structuur die het OM maar niet goed op orde kan krijgen. Wegens een mogelijk beveiligingsrisico haalde de leiding de organisatie medio vorig jaar offline – medewerkers van het OM konden wekenlang niet mailen of op internet.

Hoe ernstig en gênant de ict-problemen zijn, blijkt uit het feit dat ze zijn opgenomen in het regeerakkoord van D66, VVD en CDA. „We zorgen voor rust” rond het OM en brengen de „de digitale bedrijfsvoering duurzaam op orde” beloofde het minderheidskabinet.

Daar is nog weinig van terechtgekomen, toont de aanhoudende onrust onder het personeel. Het voormalige actiecomité roept medewerkers op zich te organiseren in ondernemingsraden, vorig jaar bereidden officieren van justitie van verschillende parketten al wilde stakingen voor. Deze week waren het medewerkers in het ov die een landelijke staking tegen bezuinigingen hielden. Het is niet ondenkbaar dat straks parketsecretarissen en advocaten-generaal hun werk uit protest neerleggen. Dat zou een blamage zijn voor het OM, bovenop alle problemen die er al spelen.

Het kabinet zou er goed aan doen niet alleen de ict-problemen „duurzaam” op te lossen, maar ook het chronisch verziekte werkklimaat bij het OM.

Voor het College van procureurs-generaal heeft het voormalige actiecomité een advies. Dat hoeft niet al te veel geld en moeite te kosten en zou een aardig begin zijn:

„Wees als collegeleden aanspreekbaar. Loop door de gangen op de parketten en neem een werkplek naast medewerkers om te horen wat er onder medewerkers leeft.”